

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016, p. 1185-1202

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9195>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 27.01.2016

✓ Accepted/Kabul: 23.02.2016

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM –

Doç. Dr. Mustafa YILDIZ

This article was checked by iThenticate.

MAKALE BAŞLIKLARININ İNCELENMESİ

Firdevs GÜNEŞ* - Arzu ÇEVİK**

ÖZET

Bir metnin başına yazılan ve içeriğini özetleyen cümleye başlık denilmektedir. Başlık metinde ilk dikkati çeken ve okunan yer olmaktadır. Okuyucuya metin hakkında ipucu vermekte ve metni okumaya davet etmektedir. Okuyucunun zihnini yönlendirerek düşüncelerini harekete geçirmekte ve metni anlamasına yardım etmektedir. Bu süreçte okuyucu başlıklar aracılığıyla metindeki bilgi ile düşünce akışını izlemekte ve anlam bütünlüğünü yakalamaktadır. Araştırmalar başlık seçiminin çok önemli olduğunu, iyi seçilmiş başlıkların okuyucuyu etkilediğini ve metni okumasını sağladığını göstermektedir. Başlık yazma kuralları alanlara, yazarlara ve metinlere göre değişmektedir. Ancak araştırmalarla çeşitli alanlarda başlık yazmak için bazı ortak kurallar belirlenmiştir. Bunlara göre başlık kısa, kesin ve net olmalı, 8 kelimeyi geçmemeli, kısaltma ve özetler kullanılmamalı, dilbilgisi kurallarına uygun olmalı, okuyucunun dikkatini çekmeli ve zihnini yönlendirmelidir. Bunlar makale başlıkları için de geçerli olmaktadır. Bu kurallardan hareketle üç eğitim fakültesi dergisinde yayınlanan makale başlıkları incelenmiştir. İnceleme sonunda başlıkların çoğunluğunun sekiz kelimedenden uzun olduğu, önemli bir bölümünde kelime tekrarı ve gereksiz kelime kullanıldığı, noktalama işaretlerine ve kısaltmalara yer verildiği, dilbilgisi yanlışlıklarının olduğu görülmüştür. Bazılarının okuyucunun dikkatini çekme, zihnini yönlendirme ve okuma isteği oluşturma yönünden başarısız olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bazılarının metin içeriği ile uyumlu olmadığı görülmüştür. Eğitim alanındaki düşüncelerin yayılması ve etkili olması açısından makale başlıklarına dikkat edilmesi, özenle seçilmesi, ihtiyaç duyulduğunda dil uzmanlarından yardım alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: başlık, makale, zihni yönlendirme

---

* Prof. Dr. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: firdevs.gunes@gmail.com

** Arş. Gör. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: acevik@bartin.edu.tr

---

EXAMINING TITLES OF THE ARTICLES

ABSTRACT

The title is the sentence summarizing the content of the text and written at the beginning of it. The title is conspicuous part and read firstly in the text. It provides clues for the text and the readers continue reading it. It directs the mind of the readers and helps the readers understand the text. In this process, the readers understand the flow of ideas in the text and coherence. The previous research show that selecting titles is important and the titles selected well affect the readers and motivate them on reading the text. The rules of writing titles change based on the areas, writers and texts. However, common rules for writing titles in different areas are determined in the research. In this respect, the titles should be short, certain, conscious and clear; appropriate for grammar rules; include abbreviation and summary; direct the minds and not exclude 8 words. According to these rules, the titles of the articles published in three journals of educational faculty were examined in the study. Based on the examination, most of the titles were long and included repeated, unnecessary words and incorrect grammar rules. Some of them were unsuccessful about providing the readers paying attention on and motivating about reading. In this respect, it has been important to focus on titles since they encourage the spread of the ideas effectively in education.

STRUCTURED ABSTRACT

The title is the sentence or a group of words introducing and describing the text at the beginning of the text. It is one of the important parts providing the clues for the text and making the text attractive for the readers. It has also importance in directing the readers. The research show that selecting title is important, well selected titles attract the readers and make people read the text completely. Although title is related to the topic and content of the text, it is different from the text. In other words, it is not topic, main idea or the style of the writer's approach to the topic.

The rules of writing titles differentiate based on areas, writers and types of the texts. However, common rules of writing titles are determined in different areas. In this respect, titles should be short, certain and clear, appropriate for grammar rules, attractive and direct the readers' minds but they should not include more than 8 words, summary and abbreviation. These rules are valid for the titles of articles. In this respect, the rules of writing titles were examined in the study by considering the importance of writing titles. In the study, the titles were investigated based on two themes; stylistic structure and consistence of the title with the content. In examination of stylistic structure of the titles, two main criteria of style and structure were used. The length for the criteria of style and usage of punctuations, abbreviations, repeated words, unnecessary words and their structures for the theme of structure were used. Based on the consistence of the titles with content, the ways of representing the content, attracting, the connection of the first sentence

---

Turkish Studies

with the text and providing willingness to read were used by the researchers. The present study examined the titles of the articles in the education faculty journals cited in Dergipark based on these rules. The content analysis was used in the study as a qualitative research. The 447 Turkish articles excluding the articles with English titles and content published in three education faculty journals in the years between 2012 and 2015 were examined.

When 447 articles were examined based on the length of the titles, 20.3% of the articles' titles included less than eight words and 79.7% of the articles' titles included more than eight words. In all of the journals, there were not any article having the title including more than twenty words. Based on this finding, it can be stated that too long article titles including details about method, sampling, goal of the study tend to be written in the area of education. Hence, in order to make long titles clear, punctuations were needed in the titles. It was observed that thirds of the titles included punctuations. Although the abbreviations should not be used in the titles, there were twenty titles used the abbreviations.

Repeated words are one of the cases breaking the statement. 20.5% of the titles in the journals had repeated words. In other words, one of each five titles had repeated words. This way used to represent the statement clearly makes the titles long and decreases the attractiveness of the titles. It was observed that there were incoherency and errors of completion because of repeated words. This result showed that long titles might be incorrect based on their meanings. The other case observed in long titles is the usage of unnecessary words. 25.9% of the titles included unnecessary words. In other words, this application was observed in forth of the titles.

When the structure of the titles were considered, the findings were generally related to selection of the structure of the completion. It was determined that prepositions and conjectures were less used in the titles. Also, it was found that informative titles were selected based on the types of the titles. Another finding was that type of descriptive titles were selected. Based on the criteria of the titles' representation for the content, Güneş (2015) emphasize that it is important to select a strong idea to represent the content of the text in addition to informative and descriptive titles. When the articles published in Abant İzzet Baysal Education Faculty Journal were examined, two of the titles did not represent the content completely.

Attraction, the titles are generally written in above the text with capital letters and different styles. The titles can attract the readers and help them collect their ideas on the content by this writing style (Güneş, 2015). Except for one titles, all of the titles written appropriate for article writing rules had the property of being attractive. The first sentence is important to connect the title with the text. It was identified that 19.5% of the titles had this property.

Providing willingness to read is the main property of the titles. The reader decide whether or not to read the article based on the title. In this respect, selecting attractive title increases the audiences and the paying attention on the article. The title has the responsibility of meeting the readers by making advertisement of the text. The prior factors of

---

Turkish Studies

increasing the willingness of reading are short and clear titles. Selecting ambiguous statements, unnecessary explanations and expressions independent from the text is the factor of pretending the willingness of reading. In this respect, the titles selected for the articles in education faculty journals sometimes decrease willingness to read because of unnecessary statements or complex and long expressions. However, the articles as the product of the studies are the research papers that the researchers of the area or the people interested in the area want to read. Hence, the style of statement is important in selecting title. Generally, it was found that tenth of the titles examined in the study were not attractive and encourage willingness to read.

Based on the examination of the study, it was observed that most of the titles included more than eight words, repeated words, unnecessary words, punctuations, abbreviations and grammar errors. Some of them were not successful to increase the willingness to read, to be attractive, and to direct the readers' minds. Some of them were not coherent with the content of the text. With the aim of spreading the ideas in the area of education and providing effective studies, the article titles should be paid attention on and selected well and the help from language experts should be wanted.

Keywords: title, article, directing mind

1.GİRİŞ

Bir metnin başına yazılan ve içeriğini en iyi biçimde özetleyen cümleye 'başlık' denilmektedir. Başlık metinde ilk dikkati çeken ve okunan yer olmakta, metne girişi sağlamaktadır. Başlık yazıda işlenen konu ile düşünceler hakkında ipucu vermekte ve okuyucuyu metni okumaya davet etmektedir. Okuyucu ise başlıktan hareketle metni okuyup okumama konusunda karar vermektedir. Araştırmalar başlığın okuyucuların zihnini yönlendirdiğini ve metnin okunmasında çok etkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle başlıklar özenle seçilmekte ve metni en iyi biçimde yansımasına dikkat edilmektedir.

Başlık metnin konusu ve içeriği ile ilgili olmasına rağmen bunlardan farklıdır. Bir başka ifadeyle başlık ne konu, ne ana fikir, ne de yazarın konuya yaklaşım biçimidir. Başlık ile bu kavramlar arasındaki ilişki şu şekilde açıklanabilir. Metnin özü özettir, özütün özü ana fikirdir, ana fikrin en öz hali ise başlıktır. Bu nedenle yazar için konu ve ana fikri bulduktan sonra başlığı bulmak oldukça kolay olmaktadır. Bazı durumlarda metnin konusu başlık olarak da kullanılmaktadır (Başaran,2014). Okuma sürecinde okuyucu başlıktan ana fikri, ana fikirden de metnin içeriğini tahmin edebilmektedir. Bu nedenle başlık iyi seçilmeli, metni birkaç kelimeyle özetlemeli, içerik hakkında ipucu vermeli, kolay anlaşılır ve açık olmalıdır.

Her yazının bir başlığı vardır. Makale, öykü, şiir, masal, roman, fıkra, mektup gibi her metne mutlaka bir başlık yazılmaktadır. Ayrıca dilekçe, ilan, liste, dosya, takvim, evrak gibi çeşitli yazılarda da başlık kullanılmaktadır. Başlık denilince genellikle sayfanın en üst ortasına yazılan ana başlık akla gelmektedir. Ancak metinlerde ana başlığın dışında bölüm başlığı, yan başlık, paragraf başlığı, alt başlık gibi çeşitli başlıklar da kullanılmaktadır. Ana başlık metnin başına yazılmakta, yazıda ilk dikkat çeken ve okunan yer olmaktadır. Diğer başlıklar ise yazıdaki mantık akışına göre metnin çeşitli yerlerinde bulunmaktadır. Bu başlıkların her birinin özelliği ve görevi birbirinden farklı olmaktadır. Bunlara ek olarak metinlerde işlevlerine göre bilgilendirici, sorgulayıcı, uyarıcı başlıklar da kullanılmaktadır(Güneş,2015).

Turkish Studies

Başlık okuyucuyu etkilemesi ve okumaya yönlendirmesi açısından önemli bir işleve sahiptir. Okuyucunun dikkatini çekmekte, zihnini harekete geçirmekte, konu hakkında bilgi vermekte ve metindeki ayrıntıları bulmayı kolaylaştırmaktadır. Yazıdaki bilgi akışını ve sıralanışını göstermektedir. Okuyucu bir başlıktan diğerine geçerek metindeki düşünce akışı ile anlam bütünlüğünü yakalamaktadır. Oysa başlıksız bir metinde okuyucu içeriği tahmin etmekte zorlanmakta, okuduklarını karıştırmakta, aradığı bilgileri nereden ve nasıl bulacağını kestirememektedir. Bu nedenle metinlerde başlık seçme konusu üzerinde önemle durulmaktadır. Metinde okuyucuyu yanıltıcı ve zihnini karıştırıcı başlıklara yer verilmemektedir (Güneş,2015).

Başlığın işlevleri fiziksel ve zihinsel olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Bunlar sayfayı yapılandırma, konuları sınıflama, bilgileri düzenleme, gibi fiziksel işlevlerle dikkati çekme, seçme, zihni yönlendirme, okuma isteği oluşturma, okumaya rehberlik etme gibi zihinsel işlevler olarak sıralanmaktadır. Başlık genellikle metnin üst ortasına diğer yazılardan daha büyük ve farklı karakterlerle yazılmaktadır. Bu yazılış biçimiyle okuyucunun dikkatini çekmekte ve düşüncelerini konu üzerinde toplamasını sağlamaktadır. Bu süreçte başlık okuyucuyu uyarmakta, konuyla ilgili ön bilgilerini harekete geçirmekte, metne uyumunu sağlamakta, okuma ve anlama sürecini kolaylaştırarak zihnini yönlendirmektedir. Başlık aynı zamanda okuyucunun ilgisini çekmekte, merak oluşturmakta, bilgilenme ve öğrenme isteğini güdülemektedir. Bu işlemler sonucunda okuyucu metni okumaya karar vermektedir. Başlık İlan, köşe yazısı, fıkra gibi kısa metinlerde okumaya rehberlik etmektedir. Uzun metinlerde ise alt başlıklar okuyucuya rehberlik etmekte, metnin yapısı ve içeriği hakkında ipucu vermektedir. Uzun metinlerde hem ana başlık hem de alt başlıklar okuyucu için önemli bir rehber olmaktadır (Chevalier,2012).

Başlık Türleri

Günümüzde yazarlar metinlerde farklı başlık türlerinden yararlanmaktadır. Bunlar incelendiğinde metin türlerine göre kitap, makale gibi başlıklar, metindeki yerine göre ana başlık, yan başlık, işlevlerine göre bilgilendirici, sorgulayıcı gibi başlıklar görülmektedir. Bu başlıklardan bazıları aşağıda açıklanmaktadır.

a. Metin Türlerine Göre Başlıklar: Yazarlar bilgi, duygu ve düşüncelerini aktarmak için çeşitli metin yapılarını kullanmaktadırlar. Bunlar genellikle öyküleyici, bilgilendirici, şiir gibi metin yapıları olmaktadır. Bu yapılar her türlü bilgi, duygu ve düşünceler mantıklı bir düzene göre yerleştirilmektedir. Bu işlem belirli bir düzen ve sıra içinde gerçekleştirilmektedir. Bu düzenleme sonucunda birbirini izleyen paragraflar, cümleler, sözler ve görsellerden oluşan anlamlı yapılar ortaya çıkmaktadır. Bunlar kitap, rapor, makale öykü gibi türlere ayrılmakta ve her birinin başlığı farklı yazılmaktadır. Kitap, rapor, makale gibi bilgilendirici metin başlıklarında ortak noktalar görülürken öyküleyici metinler, şiir ve gazete başlıklarında önemli farklılıklar olmaktadır. Bir düşünce yazısının, bir romanın veya bir şiirin başlığı aynı mantıkla yazılmamakta, başlığın metnin türüne uygun olmasına dikkat edilmektedir (Güneş,2015).

b. Metindeki Yerlere Göre Başlıklar: Yazarlar metin yapılarını düzenlemek için çeşitli başlıklar kullanmaktadırlar. Bunlar metin türüne göre değişmektedir. Kitap, rapor, makale vb. bölüm, alt bölüm, orta, yan ve paragraf başlıkları kullanılmaktadır. Öyküleyici metinlerde ve şiirlerde daha çok ana başlık kullanılmaktadır. Ana başlıklardaki kelimelerin hepsi büyük harflerle yazılmaktadır. Bunlar aşağıda verilmektedir.

c. İşlevlerine Göre Başlıklar: Başlıklar okuyucunun zihnine yönelmekte, onu etkileyerek bir düşünce ya da görüş oluşturmaya çalışmaktadır. Bu süreçte başlıkların okuyucuyu bilgilendirme, uyarma, düşündürme, sorgulama gibi çeşitli görevleri bulunmaktadır.

Turkish Studies

1)*Bilgilendirici Başlık*: Bu başlık önemli bir olayı, bir tarihi veya bir ismi içermektedir. Okuyucuya bir konuyu hatırlatarak okuma isteği oluşturmaktadır. En az kelimeyle temel bilgileri vermeyi amaçlamaktadır. Yazıda okuyucunun dikkatini çekecek bilgi, açıklama ve tanımlamaların hepsi bütünleştirilmektedir. Bu tür başlıklarda zorunlu kural içeriğin ilan edilmesi ve açıklanması olmaktadır. Bu nedenle başlık okuyucunun bir ihtiyacına cevap vermekte, bir söz vermekte, dikkat ve ilgiyi toplamaktadır (Chevalier, 2012).

2)*Tanımlayıcı Başlık*: Bu başlıklarda bir konu açıklanmakta, tanımlanmakta ve gelişim süreci ile aşamaları belirtilmektedir. Amaç okuyucuya hem bilgi vermek hem de dikkatini çekmektir. Bu tür başlıklar daha az etkilidir. Çoğu okuyucu ve yazar tanımlayıcı başlık yerine bilgilendirici başlıkları tercih etmektedir.

3)*Sorgulayıcı Başlık*: Gazetecilerin çok kullandığı bir başlık türüdür. Bu başlık sorular sorma biçiminde yazılmaktadır. Sorgulayıcı başlık çoğu okuyucu tarafından okunmaktadır. Çünkü okuyucular başlıkta sorulan sorunun cevabını öğrenmek istemektedirler. Başlıkta sorulan sorular boş ve amaçsız sorulmamaktadır. Sorgulayıcı başlıklarda sorulan sorunun cevabı mutlaka metin içinde verilmektedir. Okuyucu bu sorunun cevabını bulmak için metni sonuna kadar okumaktadır. Bu tür başlıklarda metnin konusu hakkında bilgi de verilmektedir. Sorgulayıcı başlık aynı zamanda uyarıcı olmakta ve okuyucuyu bazı konuları öğrenmeye yönlendirmektedir.

4)*Uyarıcı Başlık*: Bu başlık bir konuyu eleştirme, uyarma, doğrulama, değerlendirme gibi çeşitli düşüncelerden oluşmaktadır. Bu tür başlıklarda amaç okuyucunun zihnini uyarmak, harekete geçirmek ve düşündürmektir. Aynı zamanda okuyucuyu şaşırtma, güldürme, etkileme, hayret oluşturma gibi görevleri de yerine getirmektedir. Bu başlıklar kısa olmak zorundadır. Başlık sonunda soru işareti veya ünlem kullanılmaktadır. Bu başlıkların kullanıldığı metinler sorulara açık bir cevap içermezler. Bazen başlığın anlamı yazara göre değişmektedir. Bazı yazarlar bu tür başlıkları tercih etmemektedirler.

5)*Kelime Oyunu Başlıklar*: Bu başlıklarda çeşitli kelime oyunları kullanılarak okuyucunun dikkati çekilmektedir. Bunlar kafiye, eş ve zıt anlamlı kelimeler, kelimelerin farklı kullanımları gibi olmaktadır. Çeşitli kelime oyunları okuyucunun bir konuya dikkati çekilmekte ve konunun akılda kalmasına çalışılmaktadır (Güneş,2015).

Başlık Yazma Kuralları

Başlık yazma kuralları alanlara, yazarlara ve metinlere göre değişmektedir. Gazetecilerle bilim insanlarının makale ve raporlarda kullandıkları başlıklar farklı olmaktadır. Yazarlar roman, öykü ve şiirde daha farklı başlıklara yer vermektedirler. Ancak araştırmalarla çeşitli alanlarda başlık yazmak için bazı ortak kurallar belirlenmiştir. Bunlardan bazıları aşağıda verilmektedir.

- Başlık kısa, kesin ve net olmalıdır.
- Uzunluğu ortalama 1-8 kelime veya en fazla 60 harf olmalıdır.
- Başlık yazarken rapor yazar gibi uzun cümleler değil kısa cümleler tercih edilmelidir.
- Başlık açıklayıcı ve bilgilendirici olmalı, okunacak metnin içeriğini temsil eden kuvvetli bir fikir seçilmelidir.
- Metnin birinci cümlesinde başlığı tekrarlamaktan kaçınılmalıdır.
- Metin içinde metnin başlığını tekrarlamaktan kaçınılmalıdır.
- Başka eserlerde kullanılan başlıklar kullanılmamalıdır.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016

- Her metne ayrı bir başlık yazılmalı, rapor, makale, bildiri gibi her metnin başlığı ayrı olmalıdır.
- Başlık ile giriş cümlesi ve metnin içeriği karıştırılmamalıdır.
- Başlıkta emirler ve yönergeler olmamalıdır. Daha çok içeriğin analizi olmalıdır.
- Kısaltma ve özetler kullanılmamalı, herkesin bunları bilemeyeceği düşünülmelidir.
- İçerikle ilişkisi olmayan başlıklar yazılmamalı, içerikle ilgili kelimeler seçilmelidir.
- Okuyucunun okuma ve anlamasını kolaylaştıran kısa ve basit kelimeler seçilmelidir.
- Küçük harflerden kaçınılmalıdır.
- Başlığın altı çizilmeli ya da koyu yazılmalıdır (Chevalier,2012).
- Başlıklarda fiil, soyut ifade ve edilgen yapı kullanılmamalıdır.
- Önemli durumlarda emir kipi kullanılabilir ancak buna fazla yer verilmemelidir.
- Parantezlerden kaçınılmalıdır (yabancı karşılıklar ve özel durumlar hariç). Başlık yazma sürecinde bu ortak kurallara dikkat edilmelidir (Güneş, 2015).

Makale Başlıkları

Makale başlıklarının özellikleri ile makaleye başlık yazarken dikkat edilecek bazı kurallar belirlenmiştir. Bunlar aşağıda sıralanmaktadır.

- *Başlığın önemini bilme:* Bilgilendirici bir yazı ya da makalenin başlığı okuyucunun dikkatini çeken ilk husustur. Başlık hakkında ilk izlenim ortalama 3 saniyede gerçekleşmektedir. Bu nedenle başlık bir yazı ya da makaleyi okumada ilk etken olmaktadır. Bilgilendirici metin ya da makale başlığı kesin ve net olmalı, metin içeriğine uygun olmalı, geniş bir okuyucu kitlesi tarafından anlaşılır olmalıdır.

- *Başlıkta yeni bilgiler verme:* Bilgilendirici metin ya da makale ister basılı isterse elektronik ortamda yayınlansın, başlığı okuyucuya yeni bilgiler vermelidir. Yeni bilgiler makalenin mesajı ve giriş kısmı olmaktadır. Bu nedenle başlığa metinden en uygun bilgileri seçmek için 5N1K soruları sorulabilir. Makalenin başlığı özgün ve dikkat çekici olmalı, metnin önemli bilgilerini içermelidir (Fovet,2012).

- *Başlık kelimelerini özenle seçme:* Başlıkta kullanılan her kelime bir bilgi içermeli ve gereksiz kelimeler kullanılmamalıdır. Başlık metin konusunu açıklayan en önemli kelimelerinden seçilmelidir. Seçilen kelimeler araştırma veya makaleyi tanımlamalıdır. Bu kelimelerin bazıları metin veya makalenin kolayca bulunmasını sağlamalı, diğerlerinden farklı olmalıdır. Başlıkta kullanılmayan önemli kelimeler anahtar kelimeler olarak verilebilir. Ayrıca başlıkta değer ifade eden kelimelerden” birinci, yeni, ilk” gibi kelimelerden yararlanılabilir (Fovet,2012).

- *Başlık türünü seçme:* Metindeki mesaja en uygun başlık türü seçilmelidir. Örneğin bilgilendirici başlık dikkat çekicidir. Okuyucunun dikkatini çeken bilgi, açıklama ve tanımlamaları içermektedir. Çoğu okuyucu ve yazar bilgilendirici başlıkları sevmektedir. Tanımlayıcı başlıklar okuyucu üzerinde az etkilidir. Uyarıcı başlık sorgulama, doğrulama ve çeşitli düşünceleri içerir. Okuyucuları uyarır ve belirli düşüncelere yönlendirir. Bazı yazarlar bu tür başlıkları kullanmazlar.

- *Başlık uzunluğunu belirleme:* Başlık çok uzun veya kısa olmamalı, metne uygun ve normal uzunlukta olmalıdır (Fovet,2012).

Makale başlıkları için verilen bu kurallar araştırma raporları için de geçerli olmaktadır. Okuyucu araştırma raporunda önce başlıktan bilgi almaya çalışmaktadır. Çeşitli bölümlerden meydana gelen bilimsel bir araştırma raporunun en dikkat çeken kısmı, başlık ve özettir. Pek çok okuyucu ve araştırmacı, makalelerin başlık ve özet kısmına bakarak çalışmanın kendi ilgi alanlarına uygun olup olmadığına karar vermektedir. Çoğu zaman yalnızca başlık bu alakayı belirlemede yetersiz kalmaktadır (Aktaş, Yurt, 2015: 78). Bu görüşlerden hareketle eğitim alanındaki makale başlıklarının uzunluğu, kelimelerin seçimi, dikkat çekme, okuma isteği oluşturma ve zihni yönlendirme durumu gibi yönlerinin belirlenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, eğitim alanındaki araştırma, yenilik ve düşüncelerin yayılması açısından etkili olan bilimsel makalelerin başlıklarını biçimsel ve içerik yönünden incelemektir. Bu amaçla 2012-2015 yıllarında düzenli yayın yapan üç eğitim fakültesi dergisinde yayınlanan makalelerin başlıkları ele alınmış ve aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1.Makale başlıklarının biçimsel ve yapısal yönden;

- a. Kelime sayısı ve uzunluğu,
- b. Noktalama işareti, kısaltma, kelime tekrarı, gereksiz kelime kullanımı,
- c. Başlıkların yapısı ve türü,
- d. Dil bilgisi yanlışlıklarının durumu nedir?

2.Makale başlıklarının zihinsel yönden;

- a. Dikkat çekme,
- b. Zihni yönlendirme,
- c. Okuma isteği oluşturma,
- d. Metnin içeriği ile uyumu nedir?

1.2.Sınırlılıklar

1.Bu araştırma, Dergipark'ta taranan ve elektronik olarak yayınlanan Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisiyle,

2.Bu dergilerde 2012-2015 yıllarında çeşitli sayılarda Türkçe yayınlanan makalelerle,

3. Makaleye başlık yazma kuralları konusunda belirlenen ölçütlerle sınırlıdır.

2.YÖNTEM

Araştırma, Dergipark'ta taranan eğitim fakültesi dergilerinde yayınlanan makalelerin başlıklarının başlık yazma kurallarına uygun olup olmadığının incelenmesine dayanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi; karmaşık verilerin belirli ortak özelliklere göre sınıflandırılması, okuyucunun anlayacağı bir forma dönüştürülmesi ve bu şekilde yorumlanmasını gerektiren bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu yöntem doğrultusunda araştırmanın örneklem grubu ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Ölçütler, “2012-2015 yılları arasında yılda iki kez yayın yapmış olma, Dergipark'ta ve önemli veri

tabanlarında taranıyor olma, her sayısında en az on Türkçe makale yayınlamış olma, online ulaşılabilir olma” şeklindedir. On sekiz eğitim fakültesi dergisi arasından bu ölçütleri taşıyan “Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi” incelemeye uygun görülmüştür.

Üç eğitim fakültesi dergisinin 2012-2015 yılları arasında çıkardıkları sayılar incelenerek İngilizce başlık ve içerikle yayınlanmış makaleler araştırmanın amacı dışında olduğu düşünülerek kapsam dışı bırakılmıştır. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinin 2012-2015 yılları arasında yayınlanan Cilt:12-1/2, 13-1/2, 14-1/2, 15-Özel/1/2/USBES sayılarında bulunan 192 makale başlığından 6 tanesi İngilizce olduğu için çıkarılmış, geriye kalan 186 başlık incelemeye alınmıştır. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinin 2012-2015 yılları arasında yayınlanan Cilt: 1-1, 2-1/2, 3-1/2 4-1/Özel/2 sayılarında bulunan 187 makale başlığından 15 tanesi İngilizce olduğu için çıkarılmış, geriye kalan 172 başlık incelemeye alınmıştır. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinin 2012-2015 yılları arasında yayınlanan 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 ve 38. sayılarında bulunan 104 makale başlığından 15 tanesi İngilizce olduğu için çıkarılmış, geriye kalan 89 başlık incelemeye alınmıştır. Böylece 2012-2015 yılları arasında üç eğitim fakültesi dergisinde Türkçe yayınlanan 447 makale başlığı incelemeye alınmıştır.

Araştırmada başlık yazmanın önemi göz önüne alınarak eğitim fakültesi dergilerinde yer alan başlıkların incelenmesinde başlık yazma kuralları esas alınmıştır. İncelemede başlıklar iki temel çerçevede “biçimsel yapısı ve başlığın içerikle uyumu” olarak ele alınmıştır. Başlığın biçimsel yapısı incelenirken biçim ve yapı olarak iki alt unsuru ele alınmış, biçimde “uzunluk” ve yapı açısından “noktalama işareti kullanımı, kısaltma kullanımı, kelime tekrarı, gereksiz kelime kullanımı ve yapısı” ölçütleri esas alınmıştır. Başlık-içerik ilişkisi kapsamında ise “içeriği temsil etme, dikkat çekme, ilk cümle-metin bağlantısı, okuma isteği oluşturma” özelliklerini ne kadar yansıttığı araştırmacılar tarafından incelenmiştir.

3.BULGULAR VE YORUM

Araştırmada üç dergide yayınlanan makale başlıklarının biçimsel ve içerik yönden incelenmesi sonucu elde edilen bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

3.1.Makale Başlıklarının Biçimsel Yapısı

Makale başlıkları biçim ve yapı olarak ele alınmış, şekilsel olarak uygun olup olmadığı, kelime sayısı ve uzunluğu, noktalama işareti, kısaltma, kelime tekrarı, gereksiz kelime kullanımı, başlıkların yapısı ve türü ile dil bilgisi yanlışlıkları incelenmiştir.

3.1.1.Makale Başlıklarının Uzunluğu

Makale başlıkların incelendiğinde genellikle uzun başlık tercih edildiği görülmektedir. Başlıkların yapılarına bakıldığında eğitim makalelerinin tümünde bu özellik gözlenmektedir. Bu durum aşağıdaki Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1: Makale Başlıklarının Uzunlukları

Dergi Adı	1-8 Kelime		9-20 Kelime		Toplam
	Sayı	%	Sayı	%	
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	26	14.0	160	86.0	186
B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	45	26.1	127	73.9	172
P.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	20	22.4	69	77.6	89
Toplam	91	20.3	356	79.7	447

Turkish Studies

Tabloda da görüldüğü gibi Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanan başlıklardan 26’sı, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki başlıklardan 45’i, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki başlıklarından 20 tanesi sekizden daha az kelime ile oluşturulmuştur. Üç dergideki 447 makale başlığından %20.3’ünde sekizden az kelime, %79.7’inde ise sekizden fazla kelime kullanılmıştır. Her üç dergide de yirmi kelimeyi geçen başlık kullanılmamıştır. Bu sonuçlar eğitim alanındaki makale başlıklarının yöntem, örneklem, amaç gibi ayrıntılara yer verilerek gereğinden uzun yazıldığını göstermektedir. Başlıkta verilen gereksiz ayrıntılar, başlığın merak oluşturma, dikkat çekme ve okuyucunun zihnini yönlendirme gibi yönlerden etkisini azaltmakta, bu durum makalelerin okunmasını ve içerisindeki düşüncelerin yayılmasını olumsuz etkilemektedir.

3.1.2.Makale Başlıklarının Yapısı

Makale başlıklarının yapısı incelenirken “noktalama işareti kullanımı, kısaltma kullanımı, kelime tekrarı, gereksiz kelime kullanımı ve yapısı” gibi ölçütler esas alınmıştır.

3.1.2.1.Noktalama İşareti Kullanımı: Bir metnin başlığı, kısa, net, metni okumaya yönelten ve yazıda en seçici olunması gereken yer olmaktadır. Yazının görünen yüzü, okurla tanıştıran bölümü, yazının reklamının yapıldığı alandır. Bir yazının başlığı onun okunmaya tercih edilmesi anlamına gelmektedir. Bu sebeple uzun, karmaşık ve algılamayı zorlaştıran başlıklardan kaçınılması ve bu tür başlıkları ana başlıkta değil de daha çok alt başlıklarda tercih edilmesi uygun olmaktadır. Başlıklarda en önemli unsurlardan birisi de yazıyı uzatan onun ifade şeklini zorlaştıran noktalama işaretlerine yer verilmesidir. Mecburi durumlarda kullanılan noktalama işaretleri dışında başlıkta noktalamaya yer verilmesi gerekmektedir.Bu ölçütlerden hareketle üç dergideki 447 makale başlığı incelenmiş ve elde edilen sonuçlar Tablo 2 ‘de verilmiştir.

Tablo 2: Makale Başlıklarında Noktalama İşareti Kullanımı

Noktalama İşareti	Kısa Çizgi	Soru İşareti	Yay Ayrac	Virgöl	Tırnak İşareti	Tek Tırnak	İki Nokta	Toplam
Dergi Adı								
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Der.	24	-	12	13	3	1	14	186
B. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	14	1	9	4	5	-	19	172
P.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	9	3	6	4	2	-	18	89
TOPLAM	47	4	27	21	10	1	41	447

Tabloda 2’de de görüldüğü gibi Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanan makale başlıklarında kısa çizgiye “-“ 24 başlıkta, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 14 başlıkta, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde ise 5 başlıkta yer verilmiştir. Başlıklarda kısa çizgi “öz-yeterlik, Resim-iş, meta-analiz, anne-baba” gibi yakın kavramlarında, tarih ifadelerinde, sıralı ifadeleri ayırmada kullanıldığı görülmüştür. En sık kullanım “öz-yeterlik” kavramında kullanıldığı görülmektedir. Bu terimle ilgili farklı yazım şekillerinin “Özyeterlik, ÖzYeterlik, Öz-yeterlik, Öz Yeterlik” şeklinde farklı kullanımları olduğu yerleşmiş bir yazım şeklinin oluşmadığı fark edilmiştir.

Başlıkta virgül kullanılmaması gerekirken bazı makale başlıklarında virgül kullanıldığı tespit edilmiştir. Uzun, sıralı ifadeleri ayırmada kullanılan virgöl aslında kısa, açık ve net olması gereken başlıklarda ihtiyaç duyulmayacak bir noktalama işareti iken uzun başlık tercih edilmesi virgüle de ihtiyacı doğurmaktadır. Virgöl “,” kullanılan başlıklara bakıldığında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 13, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 4 ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde ise 4 başlıkta rastlanmıştır.

Turkish Studies

Her üç dergide başlıkta “()” kullanımı açıklaması verilen kısaltmaları vermek için ya da örnekleme belirtmek için kullanıldığı tespit edilmiştir. Soru işareti “?”, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki başlıklarda kullanılmamıştır. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde ise bir soru cümlesi ile kurulan başlık tespit edilirken Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 3 makale başlığında soru cümlesi kullanıldığı ve soru işaretine yer verildiği görülmüştür.

İki nokta işareti “:” başlıklarda kendisinden sonra açıklama yapmak için kullanıldığı tespit edilmiştir. Makale başlıklarında aynı işlevde en çok kullanılan noktalama işaretidir. Düşünülen başlığın ardından örnekleme grubu, araştırmanın yöntemi, amacı gibi açıklamalara yer verilirken iki nokta işaretine ihtiyaç duyulmuştur. Başlıklarda noktanın “.” Kullanılmasının doğru olmadığı bilgisi ışığında sadece sayılardan sonra “-ıncı” ifadesini karşılamak için kullanıldığı görülmüştür. Tırnak işareti vurgulanmak istenen terim için birkaç kere kullanıldığı görülmüştür. Sadece bir örnekte örnekleme vermek için kullanılmıştır: "İzmir-Buca Örneği" Tek tırnak işareti ise “Tübitak 4004 Projelerinin, ‘Sürdürülebilir Kalkınma İçin Çevre Eğitimi’ Kapsamında Değerlendirilmesi” adlı başlıkta tırnak işareti yerine tercih edilmiştir. Genel anlamda başlıkların kısa, çarpıcı, okuma isteği uyandırıcı özellikleri barındırması beklenmektedir. Ancak 447 makale başlığının 151’inde yani üçte birinde noktalama işaretinin kullanıldığı görülmektedir. Bu durum başlıkların uzun olması ve gereksiz ayrıntı içermesi nedeniyle noktalama işaretine fazla ihtiyaç duyulduğunu ve kullanıldığını göstermektedir.

3.1.2.2.Kısaltma Kullanımı: Başlıklarda kısaltma kullanımı incelendiğinde kurum, kuruluş adları ile alana yönelik kullanılan özel kelime gruplarının kısaltması kelime grubu ile birlikte verildiği tespit edilmiştir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi başlıklarında 7 kısaltma kullanılmıştır. “Tübitak, ANOVA, Web, CD” başlıkları aynen verilirken “Abt, SBS” başlıkları başlıkta açıklama ile birlikte verilmiştir. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi başlıklarında 5 başlıkta kısaltmaya rastlanmıştır. “BİLSEM, 4MAT” açılımı başlıkta yer almazken “MÖYÖ, EKOT, AHS” kısaltmalarının açıklamaları başlıkta yer almaktadır. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi başlıklarında da 8 kısaltma kullanıldığı tespit edilmiştir. “ÜÖTİÖ, TGA, TPAB, EMA” açıklaması başlıkta yer alırken “YÖK, BÖTE, TIMSS” kısaltmaları ile ilgili açıklama başlıkta yer almamaktadır.

Tablo 3: Makale Başlıklarında Kısaltma Kullanımı

Kısaltma		Kısaltmalar
Dergi Adı	Kısaltma Sayısı	
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Der.	7	Abt, SBS, Tübitak, YÖDİndeksi, Web, ANOVA, CD
B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	5	MÖYÖ, EKOT, 4MAT, BİLSEM, AHS
P.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	8	ÜÖTİÖ, TGA, TPAB, YÖK, BÖTE, EMA, TIMSS (2)

Görüldüğü gibi 20 başlıkta kısaltma kullanılmıştır. Başlıkta kısaltma kullanılmaması, herkesin bunları bilemeyeceği düşünülmeli gerekmektedir. Bu durum yazının değerini olumsuz etkilemektedir.

3.1.2.3.Kelime Tekrarı: Anlatımda aynı cümle içerisinde aynı kelimenin tekrar edilmesi uygun değildir. Kelime tekrarı ifadede anlatımı tekrara düşürür ve gereksiz kelime kullanılmasına yol açmaktadır. Başlıklarda ise kısa ve öz olması gereken ifadelerde aynı kelimenin yinelenmesi makalenin etkisini azaltan bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Oysa incelenen 447 makale başlığının % 20.5’inde kelime tekrarlarının kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 4: Makale Başlıklarında Kelime Tekrarı

Dergi Adı	Kelime tekrarı yapılan başlık		Toplam
	Sayı	%	
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	42	22.5	186
B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	32	18.6	172
P.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	18	20.2	89
Toplam	92	20.5	447

Tablo 4’de görüldüğü gibi dergilerde kullanılan başlıkların %20.5’inde kelime yinelenmesine rastlanmıştır. Aynı kelimenin bir ifade içerisinde kullanılması anlamı bozan bir durumdur. Bu uygulama neredeyse beş başlıktan birinde yapılmıştır. Kimi zaman ifadeyi açık verebilmek için seçilen bu yol başlığı uzatmakla birlikte etkileyciliğinin de yitirmesine sebep olmaktadır. Tekrar edilen kelimelerin yer aldığı bazı başlıklar aşağıda verilmiştir.

Kelime Tekrarı Yapılan Başlıklar
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kavram</i> ve Zihin Haritası Kullanımının Öğrencilerin <i>Kavramları</i> Anlama Düzeyleri ile Fen ve Teknolojiye Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkileri • Matematiksel <i>Yatkınlık</i>: İlkokul Ve Ortaokul Öğretmen Adaylarının <i>Yatkınlık</i> Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi • Somut ve Sanal Manipülatif Destekli <i>Geometri</i> Öğretiminin 5. Sınıf Öğrencilerinin <i>Geometrik</i> Yapıları İnşa Etme ve Çizmedeki Başarılarına Etkisi • Süreç Temelli Yaratıcı <i>Yazma</i> Uygulamalarının <i>Yazılı Anlatıma ve Yazmaya</i> İlişkin Tutuma Etkisi • İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim <i>Sistemi</i> ve Bu <i>Sistem</i> Sonrasında İlkokula Başlayan Öğrencilerin Hazır Bulunuşlukları Hakkındaki Görüşleri • <i>Hayat Boyu Öğrenme</i> Kurum Yöneticilerinin <i>Hayat Boyu Öğrenmeye</i> İlişkin Algıları • Hizmet Öncesi Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin <i>Öğretim Teknolojileri</i> Algıları ve <i>Öğretim Teknolojilerinin</i> Öğretimde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri: Nicel Çalışma • Tarihi Mekânlar ile <i>Sosyal Bilgiler</i> Öğretimi: <i>Sosyal Bilgiler</i> Öğretmenlerinin Görüş ve Önerileri • <i>Sosyal Bilgilerde</i> Arkeoloji Öğretimi Üzerine <i>Sosyal Bilgiler</i> Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi • <i>Öğretmenlik</i> Mesleğinin Gündemine İlişkin <i>Öğretmen</i> Görüşleri -Bartın İli Örneği- • Fen Bilgisi <i>Öğretmen</i> Adaylarının <i>Öğretmenlik</i> Mesleğine Ve Kopya Çekmeye Yönelik Tutumlarının Görünümü • Üniversite Öğrencilerinin Güvenli <i>Bilgi</i> ve İletişim Teknolojisi Kullanım Davranışları ve <i>Bilgi</i> Güvenliği Eğitimine Genel Bir Bakış • Fen ve Teknoloji Öğretmenleri ile Öğretmen Adaylarının Fen Deneylelerinin Amaçlarını Kavramaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi • Bartın İli Ortaokullar Arası <i>Matematik</i> Yarışmasına Katılan Öğrencilere Göre <i>Matematikte</i> Başarılı Olmalarını Sağlayan Faktörler • 4MAT <i>Öğretim Yöntemi</i> ve Sunuş Yoluyla <i>Öğretim Yöntemine</i> Göre Öğrencilerin Öğrenme Stilleri İle Başarıları Arasındaki İlişkinin Araştırılması • <i>Organik Oyunlar</i> ve <i>Organik Oyun Alanları</i> • Okumaya Hazıroluşluğun İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Tutumlarına Etkisi • Ortaokul Yazarlık Ve <i>Yazma Becerileri</i> Dersi Bağlamında <i>Yazma Becerisi</i> Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüş Ve Uygulamaları • Dönüşümsel Öğrenme Kuramına Dayalı <i>Çevre</i> Eğitiminin Biyoloji Öğretmen Adaylarının <i>Çevre</i> Sorunlarına Yönelik Algılarına Etkisi

Turkish Studies

- *Ortaöğretim Kurumlarının Okul Yaşam Kalitesi Düzeyi ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi İletişimde Kullandıkları Örtük Davranışlar*
- *Öğretmen Yetiştirme Programlarının İngilizce Öğretmen Adaylarını İlköğretimde İngilizce Öğretimine Ne Kadar Hazırladığına Yönelik Nitel Bir Araştırma*
- *Türkiye’de Neden Yabancı Dil (İngilizce) Öğretmiyoruz ve Neden Öğrencilerimiz İletişim Kurabilecek Düzeyde İngilizce Öğrenemiyor?*
- *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Geometri Hazırbuluşlukları, Düşünme Düzeyleri, Geometriye Karşı Özyeterlikleri ve Tutumları*
- *Postmodernist Tarih Yaklaşımı: Postmodernizmin Tarih Eğitimi İçin Doğurguları*
- *Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklara Gündüz Tuvalet Kontrolü Becerisi Öğretiminde Anneleri Tarafından Sunulan Geleneksel Gündüz Tuvalet Kontrolü Öğretiminin Etkililiği*

3.1.2.4. Gereksiz Kelime Kullanımı: Başlıklarda kimi zaman gereksiz bilgiler ile kelimelere yer verilmektedir. Bu anlamda incelenen dergilerdeki başlıklarda kelime tekrarının yanı sıra gereksiz ayrıntı ve açıklamalarla uzatılan başlıklara rastlanmıştır. Bunlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Makale Başlıklarında Gereksiz Kelime Kullanımı

Dergi Adı	Gereksiz kelime kullanılan başlık		Toplam
	Sayı	%	
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	45	24.1	186
B. ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	46	26.7	172
P. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	25	28.0	89
Toplam	116	25.9	447

Tabloda da görüldüğü gibi 447 makale başlığının % 25.9’unda gereksiz kelime kullanılmıştır. Bir başka ifadeyle makalelerin dörtte birinde bu uygulama görülmektedir. Bunlar incelendiğinde genellikle “*Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi...*” gibi ifadelerin yoğun kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Oysa bilimsel çalışmalar “*çeşitli değişkenler açısından inceleme ve değerlendirmeye*” dayanmaktadır. Başlıklarda bu kelimelerin yazılmasına gerek yoktur. Oysa birçok başlık bu şekilde kurulmuştur. Bunlardan bazı örnekler aşağıda verilmektedir.

Gereksiz Kelime Kullanılan Başlıklar
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi</i> • <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Biyoloji Dersi Motivasyon Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi</i> • <i>Öğretmen Adaylarının Sahip Oldukları Öğrenme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi</i> • <i>Matematiksel Yatkınlık: İlkokul Ve Ortaokul Öğretmen Adaylarının Yatkınlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi</i> • <i>Öğrenci Algılarına Göre Okul Yaşam Kalitesi Ve Akademik Motivasyon Düzeyinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Menderes İlçesi Örneği)</i> • <i>İlkokul 1. Sınıfa Kaydolan Okul Öncesi Dönem Çağındaki Öğrencilerin (60-69 Ay) Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri</i> • <i>Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi</i>

- Sınıf Öğretmenlerinin, Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşleri ve Çeşitli Değişkenlere Göre Mesleki Tükenmişliklerinin İncelenmesi
- Ortaokul Öğrencilerinde Okula Bağlanmanın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
- Hizmet Öncesi Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Teknolojileri Algıları ve Öğretim Teknolojilerinin Öğretimde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri: *Nitel Çalışma*
- Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Alt Yapılarının ve Yeterlilik Algılarının İncelenmesi: *Nitel Bir Çalışma*
- Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliklerinin *Farklı* Değişkenler Açısından İncelenmesi
- Öğretmen Adaylarının Bilgisayara İlişkin Öz-Yeterlilik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
- Üniversite Spor Bölümü Öğrencilerinin Atılma ve Karar Verme Stillerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi
- Sınıf ve Branş Öğretmenlerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Eşme İlçesi Örneği
- Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bartın Örneği)
- Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi
- *BÖTE Bölümü Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*
- Lise Öğrencilerinde Yabancı Dil Öğrenme Kaygısı: *Nitel Bir Araştırma*
- İki Ulusal Programın Karşılaştırılmasıyla İlgili Bir *Araştırma*: 1992 Resim-İş ve 2006 Görsel Sanatlar Programları

Eğitim makalelerinde genel bir anlayış benimsenerek genellikle aynı kelimelerle biten uzun başlıklar tercih edilmektedir. Bu anlamda bu kelimelerle biten makale sayıları yukarıda verilmiştir. Makalelerin başlıkları aynı şekilde yazılmış olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6: Makale Başlıklarında En Çok Kullanılan Kelimeler

Sık Kullanılan Kelimeler	“incelenmesi”	“görüşleri”	“değerlendirilmesi”
Dergi Adı			
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Der	47	35	18
B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	31	24	10
P.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	13	11	6
Toplam	91	70	34

Görüldüğü gibi makale başlıklarının yarıya yakınında “incelenmesi, görüşleri ve değerlendirilmesi” kelimeleri kullanılmıştır.

3.1.3. Başlıkların Yapısı ve Türü

Başlıklarda kullanılan kelime gruplarının yapıları incelendiğinde başlık tercihlerinin tamlama şeklinde olduğunu görmek mümkündür. Cümle yapısında Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 1 başlıkta soru cümlesine rastlanırken Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 3 başlıkta karşılaşılmıştır. Bu yapıların bir tanesi cümle iken diğer üçü soru cümlesi şeklindedir. Bağlaçla ve edatla kurulan dil yapıları başlıklarda tercih edilmiştir. Başlıklarda cümle tercih edilmemesi uygundur. Ancak birkaç başlıkta rastlanmaktadır. Edat grubu, bağlama grubu, mastar, zarf fiil grubuna da başlık yapılarında rastlanmıştır. Bu grupların tamamı bir başlıkta değerlendirilerek ele alınmıştır. Daha çok edat ve bağlama gruplarının başlık yazmada tercih edildiği görülmektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 1 başlıkta mastar yapısına rastlanmıştır. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde 3 başlıkta zarf-fiil grubuna

rastlanmıştır. Farklı yapılarıdaki başlıklar sıradanlıktan uzaklaştıran, dikkat çeken özellikleri barındırabilir. Bu bakımdan eğitim makalelerinde tekdüze bir başlık yapısının tercih edilmesi başlık üzerine çok düşünülmediğini göstermektedir. İçeriğin önemsendiği makalelerde başlık yapısının önemi göz ardı edilmektedir.

Tablo 7: Makale Başlıklarında Başlıkların Yapısı

Yapısı	Cümle	Tamlama	Diğer
Dergi Adı			
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	-	163	23
B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	1	133	38
P.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	3	66	20

Başlıkların türü incelendiğinde genellikle bilgilendirici başlıklar tercih edildiği tespit edilmiştir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 4 başlıkta tanımlayıcı başlık türü kullanıldığı, 182 başlığın ise bilgilendirici başlık türünde olduğu tespit edilmiştir. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 15 başlıkta tanımlayıcı başlık türü kullanıldığı, 157 başlığın ise bilgilendirici başlık türünde olduğu tespit edilmiştir. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 4 başlıkta tanımlayıcı başlık türü, 1 uyarıcı başlık türü kullanıldığı, 84 başlığın ise bilgilendirici başlık türünde olduğu tespit edilmiştir.

3.1.4. Başlıklarda Dil Bilgisi Yanlışları

Akademik düzeyde yapılan çalışmalarda başlıkların dil ve anlam bakımından hatasız olması beklenmektedir. Bu amaçla yazılan başlıklardan muğlak ifadelere, zihni karıştıracak dil bilgisi yanlışlıklarına izin verilmemelidir. İncelenen eğitim makalelerinin başlıklarında hatalar tespit edilmiştir.

Tablo 7: Makale Başlıklarında Dilbilgisi Yanlışları

Dil bilgisi yanlışları	Sayı	%	Toplam
Dergi Adı			
A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	7	3.7	186
B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	7	4.0	172
P.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi	-	-	89
Toplam	14	3.1	447

Makale başlıklarında kelime tekrardan kaynaklanan anlatım bozuklukları ile tamlama yanlışlıklarına rastlanmıştır. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında anlam karışıklığı, tamlama yanlışlığından kaynaklanan 6 başlıkta, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 7 başlıkta anlatım bozukluğu tespit edilmiştir. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında anlam karışıklığı, tamlama yanlışlığından kaynaklanan herhangi bir başlıkta anlatım bozukluğu tespit edilmemiştir. “4-5 Yaş Çocuklarının Sosyal Yetkinlik, Saldırganlık, Kaygı Düzeyleri ile Anne-Babalarının Ebeveyn Özyeterliliği Algısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” aynı anlama gelen kelimenin tekrar edildiği başlık örneği olarak gösterilmiştir. “Dünya Ölçeğinde Eğitim Denetmenlerinin İş Tanımlarındaki Çelişkiler ve (?) Rol Çatışmaları” ve Okul Örgütlerinde Mobinge Maruz Kalan Öğretmenlerin (?) Başa Çıkma Davranışına İlişkin Görüşleri (Eskişehir İli Örneği)” başlıklarında uygun kelimenin verilmemesinden kaynaklanan anlatım bozukluğu ile karşılaşmıştır. “Ortaöğretim Beden Eğitimi Dersi Yeni Öğretim Programının Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi” başlığında ise “yeni” ifadesi kullanılmıştır. Bu sıfat hangi programı karşıladığı açık değildir.

3.2. Başlık ve İçerik Uyumu

Makale başlıkları zihinsel yönden, dikkat çekme, zihni yönlendirme, okuma isteği oluşturma ve metnin içeriği ile uyumu açısından da ele alınmış ve incelenmiştir. Başlık içeriği temsil eden, okuru okumaya yönelten, okunduktan sonra etkisi devam edebilen diğer deyişle okuru tatmin edebilen özellikleri ile metnin giriş kapısıdır. Bu bakımdan “İçeriği Temsil Etme, Dikkat Çekme, İlk Cümle-Metin Bağlantısı, Okuma İsteği Oluşturma” özelliklerini barındırma durumu da analiz edilmiştir.

Başlığın içeriği temsil etme boyutunu Güneş (2015), başlık açıklayıcı ve bilgilendirici olmasının yanı sıra okunacak metnin içeriğini temsil eden kuvvetli bir fikir seçilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanan makale başlıkları incelendiğinde iki başlığın içeriği tam olarak yansıtmadığı tespit edilmiştir.

Dikkati çekme, başlık genellikle metnin üst ortasına diğer yazılardan daha büyük ve farklı karakterlerle yazılmaktadır. Bu yazılış biçimiyle okuyucunun dikkatini çekmekte ve düşüncelerini konu üzerinde toplamasını sağlamaktadır (Güneş, 2015, s. 293) şeklinde açıklanmaktadır. Başlığın şekilsel bu özelliği incelendiğinde dergilerin yazım kurallarına uygun olarak yazıldığı ve dikkat çekme kurallarına uygun olduğu görülmüştür. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisinde bir başlığın yazılmadığı için bu özelliği barındırmadığı tespit edilmiştir. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makalelerin tamamının dikkat çekme özelliğine sahip olduğu görülmüştür.

İlk cümle metin bağlantısı kurma metin ile başlığı bütünleştirme açısından oldukça önemlidir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 39’unda ilk cümle başlıktan bağımsız olduğu tespit edilmiştir. İlk cümleler incelendiğinde genellikle başlıkta yer alan bir kavramın tanımının tercih edildiği görülmüştür. Bu da başlık ilk cümle tekrar etmemek için izlenmiş bir yol olduğu düşündürmüştür. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 29’unda ilk cümle başlığın tekrar edilmediği bir kavramın ya da bir görüşün ifade edildiği genel cümlelerin tercih edildiği görülmektedir. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 19’unda ilk cümle başlık ile ilk cümle bağlantısının kavram üzerinden kurulduğu görülmüştür. Makalelerde başlık ilk cümle ilişkisine dikkat edilmiş, ya başlık aynen alınarak amaç ortaya konmuş ya da başlığın içerdiği bir duruma değinilmiştir.

Okuma isteği uyandırma başlığın temel görevidir. Okur, bir yazıyı okuyup okumama kararını genellikle başlığa bakarak verir. Bu bakımdan çarpıcı başlık tercih etmek yazının hedef kitlesinin artmasını, yazıya dikkatlerin toplanmasını sağlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında başlık, yazının reklamını yaparak okuru karşılayan özelliği ile kilit noktası görevi üstlenir. Kısa, açık ve anlaşılır başlıklar okuma isteğini artıran unsurların başında gelir. Muğlak ifadeler, gereksiz açıklamalar, yazıdan bağımsız ifadeler seçilmesi okuru uzaklaştıran bir unsur olarak görülmektedir. Bu manada bakıldığında eğitim fakültesi dergilerinde seçilen başlıklarda kimi zaman gereksiz ifade ile kimi zaman da karmaşık ve uzun ifadelerle başlıklar okuma isteği uyandırmaktan uzaklaşmaktadır. Oysa bir çalışmanın ürünü olan makaleler alan çalışanları başta olmak ilgi duyan herkesin incelemek isteyeceği önemli araştırma yazılarıdır. Bu sebeple başlık tercihinde ifade şekli çok önemlidir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 25 başlıkta, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 12 başlıkta, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisindeki makale başlıklarında 8 başlıkta, bu özellikleri barındırmayan okuma isteği uyandırmayan başlık tespit edilmiştir. Genel anlamda bakıldığında incelenen bütün makale başlıklarının neredeyse on başlıkta bir makalenin okunma isteği uyandırmadığı düşünülebilir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ile bu konudaki öneriler aşağıda verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

Eğitim alanında düzenli yayın yapan üç eğitim fakültesi dergisindeki makale başlıklarının incelendiği bu çalışmada elde edilen sonuçlar şöyle sıralanabilir;

- Makale başlıklarının çoğunluğunda sekizden fazla kelime kullanılmıştır. Bu durum eğitim alanındaki makale başlıklarının yöntem, örneklem, amaç gibi ayrıntılara yer verilerek gereğinden uzun yazıldığı göstermektedir. Başlıkta verilen gereksiz ayrıntılar okuyucuda merak, dikkat çekme ve okuyucunun zihnini yönlendirme unsurlarını aza indirmekte, bu durum makalelerin okunmasını ve içindeki düşüncelerin yayılmasını olumsuz etkilemektedir.

- Makale başlıklarının üçte birinde noktalama işaretinin kullanıldığı görülmektedir. Bu durum başlıkların uzun olması ve gereksiz ayrıntı içermesi nedeniyle noktalama işaretine fazla ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

- Bazı başlıklarda kısaltma kullanılmıştır. Başlıkta kullanılan kısaltmanın açılımını herkesin bilemeyeceğinin düşünülmesi gerekmektedir. Bu durum makalenin değerini olumsuz etkilemektedir.

- Makale başlıklarının beşte birinde kelime yinelenmesine rastlanmıştır. Aynı kelimenin bir ifade içerisinde kullanılması anlamı bozan bir durumdur. Başlık ifadesini açık ve net olarak verebilmek için seçilen bu yol başlığı uzatmakla birlikte etkileyiciliğini de yitirmesine neden olmaktadır. Bundan kaçınılmalıdır.

- Makalelerin dörtte birinde gereksiz kelime kullanımı yapılmıştır. Bunlar genellikle “Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi...” gibi ifadeler olmaktadır. Oysa bilimsel çalışmalar “çeşitli değişkenler açısından inceleme ve değerlendirmeye” dayanmaktadır. Başlıklarda bu kelimelerin tekrar yazılmasına gerek yoktur.

- Makale başlıkları aynı şekilde yazılarak benzer kelimelerle bitirilmektedir: Örneğin “İncelenmesi, değerlendirilmesi, çalışma” gibi.

- Başlıklarda genellikle örneklem grubunun verilisinde farklılıklar görülmektedir. Örneğin, (Bartın İli Örneği), –Bartın ili örneği- , :Bartın ili örneği gibi.

- Bazı terimlerin yazımında ortak bir ifade şekli görülmemektedir. Örneğin;

Özyeterlik, ÖzYeterlik, Öz-yeterlik, Öz yeterlik gibi.

- Makale başlıklarında araştırmanın yöntemine, örneklem grubuna, çalışılan yere ya da çalışma alanı olan dersin adı gibi ayrıntılara yer verilmekte bu da başlığı olması gerekenden daha uzun hale getirmekte ve dikkat çekiciliğini azaltmaktadır.

- Başlıkta ilgi ekinin çok fazla tekrarı anlamı bozmakta, iç içe geçen tamlamalarla anlam karışmakta, başlık okuma isteğini oluşturmamaktadır.

- Bilimsel çalışmalar için seçilen başlıklarda çalışmayı özetlemek amacıyla seçilen kelime ve kelime grupları, alana yönelik okuma kitlesi oluşturmaktadır. Makale başlıklarında zihinsel yönden dikkat çekme, zihni yönlendirme, okuma isteği oluşturma ve metnin içeriği ile uyumu açısından da sorunlar görülmektedir. Bu özellikleri barındırmayan, okuma isteği uyandırmayan

başlıklar tespit edilmiştir. Genel anlamda incelenen makale başlıklarının onda birinde başlığın okuyucuda okuma isteği uyandırma konusunda zayıf olduğu söylenebilir.

4.2. Öneriler

Eğitim alanında yayınlanan makalelerin okunması ve içindeki bilgilerin yayılması, alanda etkili olması açısından makalelere başlık seçme sürecine önem verilmelidir. Bu nedenle,

- Daha kısa, net ve açık başlıklar tercih edilmelidir.
- Makaleler dil uzmanı tarafından incelenmeli ya da dil uzmanı hakem atanmalıdır.
- Başlık yazmada sadece niteliksel özelliklere değil niteliğe de dikkat edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, E., Yurt-Uzuner, S., (2015). *Türkçe Eğitimi Alanındaki Makale Özetlerine Yönelik Bir İçerik Analizi*. Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/7 Spring 2015, p. 73-96
- Başaran, Mustafa.(2014). *4. Sınıf Öğrencilerinin Metne Başlık Bulma Becerilerinin İncelenmesi*, 13.Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kütahya.
- Chevalier, Mireille (2012).*Comment écrire un titre efficace ?* Août 2012
- Fovet Rabot, C. (2012). *Rédiger le titre de l'article scientifique, en 5 points*. Montpellier, France : CIRAD.
- Güneş,Firdevs.(2015).*Etkinliklerle Hızlı Okuma ve Anlama*, Pegem A Yayınları
- Güneş, Firdevs. (2015).*Başlık ve Zihni Yönlendirme*. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi / Bartın University Journal of Faculty of Education, Cilt/Volume: 4, Sayı/Issue:2 ,Kış/ Winter, 2015, Sayfa:290-305,Bartın. Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000131232
- Güneş, Firdevs (2002). *Ders Kitaplarının İncelenmesi*, Ocak Yayınları, Ankara.
- Richaudeau,F.Gauquelin M et F. (1995).*Lecture Rapide Richaudeau*.Editions RETZ,Paris.
- Roy,Max (2008).Du titre littéraire et de ses effets de lecture, Protée, vol. 36, n° 3, 2008, p. 47-56.URI: <http://id.erudit.org/iderudit/019633ar>

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Güneş, F. & Çevik, A. (2016). “Makale Başlıklarının İncelenmesi / Examining Titles of the Articles”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9195>, p. 1185-1202.